

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การประเมินผลกระทบของภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจต่อการบริหารงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)

ชื่อผู้วิจัย นายคำรงค์ศักดิ์ จันโททัย
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10-240 โทร.(02) 310-8483-7

บทคัดย่อ

ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เป็นจุดเริ่มของวิกฤตทางเศรษฐกิจที่แผ่ขยายไปทั่วเอเชียซึ่งเริ่มปรากฏชัดเมื่อต้นปี พ.ศ. 2540 นั้น เริ่มต้นจากวิกฤตทางการเงินซึ่งส่งผลมาจากหลายๆปัจจัยอันได้แก่ขีดความสามารถในการแข่งขันที่ลดลงของไทย ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จากการบริหารการกิจการที่เลว (Bad Governance) ของสถาบันการเงิน การขาดข้อมูลและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผันผวนอย่างรวดเร็ว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทยในเวลาอันรวดเร็ว จนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในวงกว้างในเวลาต่อมา ในระยะแรกรัฐบาลในขณะนั้นได้ออกมาตรการที่เข้มงวดทางด้านการเงินและการคลัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกหน่วยของสังคมในประเทศไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน การบริหารงานของ อบต.ก็ได้รับผลจากปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และมาตรการบรรเทาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเช่นกัน อันได้แก่ผลจากการปรับลดงบประมาณ และการตัดงบประมาณในโครงการต่างๆลงอย่างมาก การใช้มาตรการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม รวมตลอดถึงการแก้ไขปัญหาโดยการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจโดยอาศัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการบริหารงานขององค์กร สังคม ชุมชน และชาวบ้านซึ่งอาจแยกศึกษาได้เป็นส่วนๆ ในโครงการวิจัยนี้

การศึกษาวิจัยมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงในประเด็นต่างๆ เช่น การแสวงหา ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากภาวะการณดังกล่าวต่อการดำเนินงานตามแผนงานโครงการดำเนินงานของ อบต., ความร่วมมือของประชาชนต่อการทำงานของ อบต. ในช่วงภาวะการณดังกล่าว นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือการบรรลุผลในเชิงการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจากการดำเนินงานขององค์กร อบต. ว่า มีมากน้อยเพียงใดในช่วงที่เกิดภาวะการณดังกล่าว และสุดท้ายคือข้อเท็จจริงในแง่ของความเข้มแข็งของภาคประชาชนและบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการทำงานของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใด โดยใช้ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานของ อบต. ทั่วประเทศโดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่าในช่วงที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจดังกล่าว องค์กร อบต. โดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในการจัดทำและดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการที่จำเป็นต้องใช้เงินจากงบประมาณแผ่นดินแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะ อบต. ชั้น 5 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดหรือกว่าร้อยละ 80 และมีรายได้น้อยที่สุดในบรรดาจำนวน อบต. ทั้งหมด นั้นแสดงให้เห็นว่าประชาชนในทุกท้องที่ชนบทไทยได้รับผลของข้อจำกัดทั้งการปรับลดงบประมาณและการตัดงบประมาณที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของ อบต. อย่างทั่วกัน ในแง่ของความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการทำงานในพื้นที่ อบต. นั้นในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจประชาชนจะเลือกวิธีการทำงานหรือเน้นการให้ความร่วมมือในงานที่ได้รับผลตอบแทนด้านการเงินเป็นหลักหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การใช้เงินจูงใจในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจจะเป็นสิ่งที่ประสบผลสำเร็จค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามในแง่ของการบรรลุผลในทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในชุมชนพื้นที่ที่ อบต. รับผิดชอบนั้นค่อนข้างที่จะประสบผลสำเร็จเมื่อพิจารณาทั้งกรอบการทำงานที่ทางราชการกำหนดซึ่งหมายถึงวิธีการทำงานขององค์กร อบต. ร่วมกับชาวบ้าน หรือความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในชุมชนในลักษณะต่างๆ ดังนั้นในช่วงภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจความเข้มแข็งของชุมชนใน อบต. ก็มิได้ถูกลดทอนลงแต่อย่างใด เพียงแต่อาจมีผลกระทบบ้างในด้านความต่อเนื่องและความ

สม่ำเสมอในการทำงานร่วมกันในชุมชนเนื่องจากประชาชนต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดมากกว่า ในช่วงสภาวะปกติและจำเป็นต้องคืนรสนแสวงหาทางออกในการแก้ไขปัญหาในด้านปากท้องของคนในด้านอื่นด้วย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการดำเนินงานของอบต. ในปัจจุบันเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้ว กล่าวคือมีการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในพื้นที่ของอบต. เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในทิศทางเดียวกันนี้แม้ว่าสังคมชุมชนจะอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และปัญหาอื่นที่ถึงโถมเข้ามากระทบชุมชนชนบทก็ตาม อย่างไรก็ตามการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางที่สมดุลและสอดคล้องกับภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของชาวบ้านและตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะตามมาเป็นสิ่งที่ควรได้รับการสนับสนุน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้น นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในช่วงแรกเริ่มของการบริหารงานอบต. ที่หากจะมีขึ้นก็ไม่ควรจะมาเป็นเรื่องที่บั่นทอนหรือนำมาเป็นเครื่องมือโจมตีการเมืองค์กรอบต. เนื่องจากโดยข้อเท็จจริงจากการวิจัยนั้น อบต. ยังคงเป็นความหวังของประชนในพื้นที่ชนบทอยู่อย่างแน่นแฟ้นและมั่นคง